

Oponentský posudek na diplomovou práci:

Bc. Denisa Smetanová

Zkušenosti terapeutů s přitažlivostí ke klientům v párové terapii a dopad na terapeutický proces

(odevzdáno v květnu 2016; FSS MU, Brno 2012)

Vedoucí práce: Mgr. Tomáš Řiháček, PhD.

Diplomovou práci považuji za zdařilou, splňuje požadavky kladené na tento typ školních prací. Oceňuji, že jde o práci přehledně členěnou. To, co autorka v práci „vynáší na světlo“, je navíc užitečné, potřebné a čtenářsky... *přitažlivé*.

Teoretický přehled je velmi sevřený, přehled odkazů na teorie a poznatky je relevantní. Možná že při stručném přehledu se vždy objeví tvrzení, jež vyzní jednoznačněji, než autor původní myšlenky zamýšlel; tak je tomu možná s přejatým názorem, že „aspekt přitažlivosti“ se nevyhnutelně objeví během terapie – je tomu tak opravdu vždy (?). Nebo stručná zmínka o tom, že „podle výzkumů“... 96% terapeutů uvedlo, že „použili vhodné metody ke zvládnutí přitažlivosti ke klientovi a byli se svým přístupem spokojeni“. (To je ale neobvykle vysoké procento *se sebou spokojených* terapeutů; až tak, že by mě zajímaly podrobnosti.)

Výzkumné otázky na straně 21 jsou dobře, užitečně zformulované.

Mám nad přehledem výzkumů jednu pochybnost a dvě spíše drobné poznámky:

Až na jednu větu z Barkerovy knihy se autorka spolehla jen a pouze na nepřímé citace.

Přehled je velmi fundovaně opřený o rozsáhlou literaturu; jen mám pochybnost, zda se do některých formulací nedostaly formulace, jež si zasluhovaly být označeny jako přímá citace.

Autorka se k tomu bude mít možnost vyjádřit u obhajoby.

Tvrzení, že v posledních letech je párová terapie využívanější a „více uznávaná“ (=mimořádně, co znamená *více uznávaná*?), by bylo potřeba doložit lépe, přece jen nějakým údajem. Zde je to doloženo odkazem na článek, který vyšel již před 16 lety – Johnson & Lebow.

Autorka hovoří o „lčbě“ partnerů. Mohla v textu reflektovat, že často i tam, kde se – zejména v zahraniční literatuře – hovoří o terapii, jde spíše o poradenství. Možná mohlo být užitečné alespoň naznačit distinkci mezi párovým poradenstvím a léčbou páru (*treatments*).

Vyjádření k výzkumné části:

„Flow“ při vytvoření vzorku účastníků výzkumu je vcelku pochopitelný. Z oslovených 51 odpovědělo 17 a jen 5 bylo ochotných o tématu výzkumu hovořit. Nepovažuji to za žádnou chybu, dokonce ani ne za nedostatek nebo slabinu práce; i rozhovory s 5 terapeuty mohou přispět k poznání a porozumění vytčenému aspektu vztahů. A to se zde, jak se záhy přesvědčíme, stalo.

Mám jednu pochybnost metodologickou, a ta se týká dvakrát zmíněného (strany 26 a 27) vyřazení témat, pokud se toto téma objevilo jen jednou. O co vlastně, o jaké téma při takto malém vzorku terapeutů šlo? Mohlo se týkat porozumění prožitkům a postojům a myšlenkovým „pochodům“ *jediného* terapeuta; a právě *k tomuto* navádějí výzkumné otázky! – Autorka, jak je vzápětí patrné, směřovala také ke **společným tématům**. Je však opodstatnitelné, že na cestě ke společnému *pro všech pět*, vyřadíme ze souboru témat takové, o němž mluví *jen jeden*? Je to jen pochybnost a jistě bude možné ji v diskusi nad prací objasnit.

Jinak společná témata (a tedy svým způsobem hlavní poznání, jež plyne z autorčina výzkumu) pokládám za **velmi užitečné** – zdají se být těmi hlavními „pohořími“ a „údolími“ na plastické mapě, kterou umožňuje *zkonstruovat* IPA. Sedm společných témat velmi oceňuji! V „Diskusi“ se tu a tam objeví jen *prostě zopakované* tvrzení (odkaz) z teoretického úvodu; nepropracovaný a nedostatečně vztahovaný „diskusně“ k vlastním závěrům (...jak je tomu například s těmi 96% „se sebou spokojených“ terapeutů z roku 1995).

Posouzení a připomínky **formální**:

Autorka střídá pro označení terapeutů, kteří s ní spolupracovali, označení participantů a respondenti. Vytváří to na některých místech zbytečnou otažitost; participant je jednoduše *účastník*; respondent je spíše ten, který *odpověděl* na žádost o vyplnění dotazníku... Je to jen marginální poznámka, a prosím, ať ji autorka bere jen drobnost k zamyšlení.

Nejsem si jist, zda byla nutná „tabulka 1“ v takovéto podobě; informaci o věku a letech praxe bylo možné představit jinak (neboli – průměry jsou zde k ničemu).

Jinak k formální stránce nemám (téměř) výhrad, považuji v tomto směru práci za dobře zvládnutou.

Otázky / náměty k obhajobě:

Vyplývají z posudku.

Mimo tyto náměty: Uvažovala autorka o tom, že „to“ s přitažlivostí mohou mít jinak terapeuti ke klientkám (přitažlivým ženám) než terapeutky (k přitažlivým mužům)? (Některá místa při prezentaci Výsledků tomu napovídají – např. že „ženy si vlivu své přitažlivosti ke klientovi na proces byly vědomy více než muži už během terapie, což...“ – viz s. 39).

Závěr: Hodnotím diplomovou práci jako velmi dobrou, solidně provedenou práci.

Navrhuji zvažovat hodnocení velmi dobře (B) v závislosti na prezentaci a průběhu obhajoby a diskuse.

Prof. PhDr. Zbyněk Vybíral, PhD.

V Brně dne 26. května / 6. června 2016